

Eitt sloð um Sankta Malcolm:

Minningarorð um enska blaðmannin Malcolm Muggeridge

Vakrir urtagarðar og eitt ótal av gomlum konum, leiðandi smár hundar — hetta er tað, sum eyðkennir enska býin Bournemouth suðuri við Kanalin. Frá tí tíðarskeiðinum, eg búði har, heystið 1964 og várið 1965, minnst eg eisini frumsýningina av James Bond-filminum *Goldfinger*. Men tónleikur liggur, eins og lukkur, longri á enn sjón og søgn. Og tað, sum helst fer at halda sær longest frá hesi tíðini, er tann fyrsta — og einasta — Beatles-konsertin, eg havi verið við til. Á pallinum stóð ein spællin showmaður, og við einføldum snildum fekk hann umleið fimta hvønna minutt ógvísil herðindir av gnisandi ósing at breiða seg gjøgnum tann stúgvandi fulla konsertsalin. Krustjev og Macmillan fullu hetta árið. Men í huganum hoyrir ein fyrri sær hetta lagið, sum var sungið av ungum og eldri, og murrað av teimum gomlu konunum og, berst mær fyrri, keli-hundum teirra við:

*Close your eyes, let me
kiss you,
tomorrow I'll miss you,
remember you'll always
be mine...*

Trúgv mær, eg lærði hetta lagið, ikki av út-varpi ella plátu, men av míni 60 ára gomlu vertin-du í Southview Road. Annars var tað ótrúliga spennandi hjá einum andaliga tystum føroyingi at ota seg inn í enska blað- og bókmentaheimin. Portirni vóru bløð sum *Observer* ella *Sunday Times*, tíðarrit sum *Jewish Chronicle*

ella *Encounter*. Ein dagin keypti eg mær *The New Statesman* og setti meg at lesa hetta vikublað í sólini niðri við Bournemouth Pier. Eg gjørdist bráðliga rúnarbundin av eini grein um trettan ára gamla afturhaldsstýrið í Onglandi, hetta var á heysti 1964, stutt undan valsigrí Harold Wilsons, og tí stóð til fals. Undir greinini, sum var ótrúliga vælskrivað, stóð tað bókstavrimandi navnið Malcolm Muggeridge. Eg gjørdi ongan-tíð hetta havnið aftur. Í fyrstuni frøddist eg um skrivisnild hansara, tann vakra málburðin, ta persónligu stóðutakanina til fólk og hendingar. Men tað, sum bant hugan frá fyrstan tíð, var ivaleyst eisini okkurt annað, ein kensla av at sleppa inn um hetta sløið av uppgerð ella posítur, sum eyðkennir at kalla alla skriv-ing — og møta onkrum kjarna av veruleika.

Malcolm Muggeridge var føddur í 1903 og vaks upp í einum upplýstum framburðarumhvørvi, ið var ávirkað av andanum frá tí tiltikna sosialistiska *Fabian Society*. Tilkomin ferðaðist hann døgliga. Hann var lærari eitt skifti í India, starvaðist seinni hjá Fólkasamgonguni í Geneve, var blaðmaður í Sovjetsamveldinum fyrst í trítiárunum. Undir øðrum heimsbardaga arbeiddi hann fyrri ensku loynitænastuna. Eftir kriggið helt hann fram at virka sum blaðmaður, var blaðstjóri á skemtiblaðnum *Punch* eitt skifti og gjørdist seinni ein tann kendasti sjónvarpsmaðurin í Onglandi.

Longu í fyrstu bókun-um hjá Muggeridge sæst hesin antiutopiski hugburðurin, sum kom at vera hansara vørumeiri fyrri livið. Hann var staddur í Sovjetsamveldinum í tí ræðuligu hungursneyðini, sum kom í hølunum á tvingsilskollektiviseringini 1928-30. Hann upplivdi soleiðis veruleikan sum hann var og kundi sammeta hann við tað glansbilæti, sum andsmenni vestanfyri, eitt nú Bernard Shaw og Beatrice Webb, málaðu av paradisi Stalins. Hann upplivdi eisini, hvussu illa dámt tað er at siga folki sannleikan, tey vóru mong, ið ilsk vistu frá sær frásagnir hansara og glæðbeint gloyptu glansmyndini hjá Shaw og Webb. Frá hesi løtu fór Muggeridge ikki fram við mykendum, tá stjørnuoygdir utopistar vóru í nánd.

„Tíverri tykist Muggeridge ikki at trúgva upp á Gud“, skrivaði vinmaður hansara George Orwell í sínum glogga ummæli av bók hansara *The Thirties*, sum kom í 1940. Orwell visti seg, sum ikki einuferð, at vera framskygdu. Tú umskiftið kom — fyrst í sekstiárunum, havi eg seinni fingið at vita. Tann tortrúgvni spottarinn, sum ikki noktaði sær nakað, hvørki brennivín ella kynsliga njóting, gjørdist kristin mysticistur, sum legði meira og meira dent á dygdir sum fátækra-dømi og fráhalð — líkam-sins speking, stutt sagt. Hetta mundi tykja mongum herskin kostur fyrst í teimum kátu 60'árunum og kundi elvt til, at høvundurin varð gloym-

dur.

Men tað var tvørturimóti. Tað at Muggeridge var so ótrúliga stuttligur og dugdi so væl at málbera seg, gjørdi, at áhoyrara- og lesarafjöld hansara bara vaks. Ivaleyst búði okkurt annað undir anvindi hansara, onkur persónlig magnetisma, sum ikki kann greinast. Kanska tað, at kristindómur hansara ikki var lóti, men frukt av eini veruligari broyting innan. Einastaðni sigur hann um kærleikan, at hann er „hesin ekstatiski varhugin, sum kemur so bráðliga og so óvæntað, í eini mannfjöld ella einum rúmi ella einum toki ella úti á víðavangi ella í sjóvar-málanum ella í eini gøtu, av, at allir partar av alheiminum eru óloysliga samantvinnaðir, og at ein og hvør kensla onnur enn kærleiki er mishátt og ófatilig.“

Av samanrenningini millum tortrúni og mysticismu stóðust sjáldsamar fruktir. Eg kann nevna greinasavnið *Tread Softly* „Stíg varliga, tí tú stigur á skemt mitt“. Best í hesum savni eru greinirnar um høvundar, Muggeridge hevur kent, eitt nú Hugh Kingsmill, Evelyn Waugh og P.G. Wodehouse. Sjáldsom er *Something Beautiful for God*, tann litla bókun um Móður Theresu, eitt litlið skaldaverk, rein í sínum mál-búna, umframt at vera ein frálik lýsing av veruligum kristindómi. Stak áhuga-verd er bókun um Paulus — *Paul. Envoy Extraordi-nary* — sum Muggeridge skrivaði saman við vinmanni sínum, gudfrøð-

inginum Alec Vidler. Høvudsværk hansara var kortini sjálvævisøgan *Cronicles of Wasted Time*. Henda bókun, við hesum vakra heitinum, sum Muggeridge hevur lænt úr eini sonett hjá Shakespeare, er helst ein tann mætasta sjálvævisøgan, sum er skrivað á enskum í nýggjari tíð.

Tvídrátturin millum tað privata og tað almenna menniskjað er eitt evni, Muggeridge rør afturá ferð eftir ferð í skrivingsini. Toganin millum søgn og veruleika, millum tað óveruliga livið á sjónvarps-skermi og blaðteigum og tað veruliga livið saman við hjúnarfelaga, millum grannar, millum vinir og fíggingar. Muggeridge hevur lýst henda tvídráttin í tí stuttu greinini, hann rópar *Life and the legend*. Henga greinin er eftir minum tykki flogvitug. Muggeridge myndar heiminn sum ein leikpall, har livsins hendingar fara fram øðrumegin, í tøgnum og myrkri, og sagnarinnar hendingar fara fram hinumegin, í bjørtum ljósi. Hann endar við hesum ógloymandi orðum: „Á sagnar síðuni er alt so einfalt, alt so bjart, alt so klókt... alt so ríkt. Á livsins síðu er alt so flokt, alt so myrkt, alt so býtt, alt so fátækt. Og kortini, tá ljósin at enda eru sløkt, og fototóluni stílna, og mikrofónirnar eru tagnaðar, og tey heimleysu menniskjuni, sum búgva í søgnini, øll hava fingið sína samsýning og eru farin heim at bina at blaðutklippum sínum, so er á hinari síðuni, tí myrku síðuni, enn ein pístran,

meðan ymiskar sálir ganga sínar ymisku leiðir, ella fevnast í óloysligum kærleika.“

Malcolm Muggeridge doyði tann 14. november í ár í einum røktarheimi í Sussex. Tað er langt frá, at ein norðbúgvur sum undirritaði í øllum lutum kann taka undir við sjónarmiðum hansara. Bretin kann gerast ógvuliga viðgongdur, tá afturhaldið stingst upp á hann. Muggeridge var einki undantak. Men tá hann er bestur, glógvar skrivning hansara av innliti, einum innliti, sum lutvist speglar aftur sjónirnar hjá fyrmyndum hansara, fólkum sum Blake, Simone Weil og Dr. Johnson. Aftanfyri blaðmanshamin var fjalt eitt skald.

Hanus Andreassen

**Føroya
Koyriskúli**

v/ Jákup Andrias Mohr
Suðuroyavegur 11
FR-100 Tórshavn
Tlf. 13300-86303

*NB. Eisini fæst koyrikort
uppá heilt stutta tíð